

Gauke Dam: 'Zonder collectiviteit is iepenziektebestrijding geen haalbare kaart'

Gemeenten die iepenziekte te lijf willen als eilandje, bestrijden vaak voor niets

Iepenziektebeheer is met name succesvol als beheerders samenwerken, want hij is zeer besmettelijk via iepenspintkever en ondergrondse wortelverbindingen. Het succes van de iepenziektebestrijding is gestoeld op samenwerking. Gebeurt dit niet, dan kan het wel eens gebeuren dat beheermaatregelen rond iepenziekte voor niets worden genomen.

Auteur: Santi Raats

De bomenploeg van de gemeente Castricum kapt ieder jaar relatief veel iepen, omdat volgens groenspecialist Chris Winter op terreinen zoals dat van aangrenzend waterleidingbedrijf PWN niet of onvoldoende wordt beheerd. Dit illustreert het probleem dat iepenziektebestrijding zonder draagvlak in de directe omgeving feitelijk dweilen met de kraan open inhoudt.

Natuurbeheerbelangen

Jan van Mourik, regiomanager bij PWN, reageert desgevraagd aan vakblad Boomzorg. Hij begint met te benadrukken dat het waterleidingbedrijf, dat 7.500 hectare duingebied beheert, zich wel degelijk altijd heeft gehouden aan het provinciaal convenant dat het heeft gesloten met de provincie en omliggende gemeenten om iepenziekte te bestrijden waar mogelijk.

Van Mourik geeft echter wel een aantal redenen aan waarom iepenziekte niet op even zo rigoureuze schaal te lijf wordt gegaan als de

gemeente Castricum hoopt. 'Als drinkwaterbedrijf zijn we verantwoordelijk voor de instandhouding van de natuurwaarde in het duingebied. Iepenziektebestrijding gaat in deze natuurgebieden, waar bomen in bosverband staan, niet altijd even harmonieus samen met natuurbehoud.' Het duingebied valt onder de Europese Natura 2000-wetgeving. Hiervoor moeten de bossen in het duingebied voldoen aan bepaalde samenstellingseisen. Van Mourik: 'De iep maakt onderdeel uit van de bosgemeenschappen die vallen onder habitat 2180C duinbossen van de binnenduinderand.'

Hoezeer de belangen van de gemeente Castricum en het waterleidingbedrijf PWN als natuurgebied beschermer uiteenlopen, klinkt uit de verdere uiteenzetting van Van Mourik: 'De iep als laanbeplanting is voor met name kustgemeenten in Nederland een landschapsbepalende soort. Maar in PWN-gebied staan de iepen verspreid in bosverband, slechts op enkele plekken in laan-

verband. Als we één zieke boom verwijderen, gaat dit gepaard met het vrijmaken van een pad voor de afvoer van stammen en takhout. Deze ingrijpende werkwijze conflicteert met de natuurdoelstellingen waar we ons aan houden. Ook zijn de iepen belangrijk als broed- en nestbomen en waardbomen voor korstmossen en mag er in het broedseizoen überhaupt geen iepenziektebestrijding plaatsvinden. PWN heeft de iepenziektebestrijding dus nooit van harte uitgevoerd, maar heeft zich desondanks wel altijd aan het provinciale iepenconvenant gehouden.'

Geen convenant in Noord-Holland

Chris Winter wil absoluut geen problemen met PWN. 'Integendeel', zo zegt hij. 'Maar gemeente Castricum is op zoek naar het maken van goede afspraken in onze directe omgeving om onze iepen te beschermen.' Hij snapt de reactie van Van Mourik wel. 'Het is alleen zo dat de gemeente Castricum een ander belang dan de

Het oproleffect bij iepziekte geldt feitelijk ook voor bestrijders wanneer naburige partijen niet bestrijden.

Chris Winter, gemeente Castricum.

PWN bovenaan zijn prioriteitenlijst heeft staan. Natuurlijk hopen we erop dat we als gemeente in de toekomst verdere afspraken met de PWN kunnen maken.' Winter vertelt dat de gemeente Castricum vorig jaar haar hoop had gevestigd op de provincie Noord-Holland, want dat deze bezig was om een nieuw iepencovenant te ontwikkelen, waarbij de aangesloten Noord-Hollandse gemeenten zich vastleggen om voor een aantal vastgestelde jaren zieke iepen op te sporen en te verwijderen. Dit nieuwe iepenconvenant heeft helaas nooit vorm gekregen. Daarvoor staan de neuzen funda-

menteel teveel verschillende richtingen op. PWN is daarvan een voorbeeld. Het bestrijdt door zijn natuurbeheerbelangen slechts van 1 september tot 1 maart. Ook geeft Van Mourik aan dat het bestrijdingsgebied slechts een strook van 500 meter aan de binnenkant van de PWN-grenzen is en dat op kwetsbare gedeelten in die strook de bestrijding achterwege wordt gelaten. PWN ziet feitelijk ook weinig heil in de iepenziektebestrijding.

'De praktijkervaring bij PWN laat zien dat ondanks langdurige intensieve iepenziektebestrijding de iepenziekte zelf nauwelijks of niet is afgenomen,' aldus Van Mourik.

Gauke Dam, coördinator Iepenwacht Friesland, denkt daar heel anders over. 'Als je iepenziekte collectief bestrijdt, kun je de boomziekte bedwingen. Bij ons in Friesland is het ziektepercentage stabiel en verlaagt tot een consequente 1 procent van de iepenpopulatie. Maar dan moet bestrijding wel goed gebeuren.'

Provincie afgehaakt

Dam is van de situatie in Noord-Holland op de hoogte waarbij enkele gemeenten bloedfanatiek achter de iepenziekte aan willen, maar dat hun strijd vergeefs is door weinig steun in directe omgeving. 'In 2013 heeft de provincie Noord-Holland een nieuw provinciaal convenant over iepenziektebestrijding losgelaten door onvoldoende draagvlak bij gemeenten, natuurbeheerders en andere partijen. De provincie probeerde al langere tijd alle neuzen één kant op te krijgen.

Ik hielp destijds met de communicatie. In 2009 was zo'n 50 procent van de provincie, bestaand uit de noordelijke gemeenten in Noord-Holland, geïnteresseerd in een nieuw convenant. Ik adviseerde de provincie om met deze gemeenten het convenant door te zetten en om over een tijdje de andere helft over de brug te krijgen. De provincie haakte toen zelf af, onder het mom 'we willen dat alle gemeenten meedoen, anders gaat het convenant niet door'. Dat was jammer, want sindsdien is er geen echte overeenstemming meer geweest over iepenziektebestrijding in Noord-Holland.'

Ieder collectief is welkom

Dam raadt aan om bestrijdingsaspiraties los te laten als er geen collectiviteitsbeleid bestaat. 'Dan is succesvolle bestrijding gewoon geen haalbare kaart. In de beginjaren van de iepenziektebestrijding in Friesland heeft de Iepenwacht alle partijen al overtuigd van het belang van collectiviteit. Ook van natuurbeschermingsorganisaties, de provincie en Staatsbosbeheer kregen we vrij spel om de iepenziekte te bestrijden.'

Wat moet er volgens hem gebeuren in Noord-Holland? 'Er moet één persoon de regie hebben die voor de provincie Noord-Holland de kar gaat trekken.'

'Collectiviteit' hoeft daarbij volgens hem niet perse te betekenen dat bestrijding alleen kan doorgaan als iederéén meedoet. 'Als er 'slechts' een gedeelte van de provincie wil samenwerken, kun je al aan de slag, mits dit aaneengesloten gebieden zijn! Natuurlijk kan iepenziektebestrijding niet bij alle partijen op dezelfde manier worden uitgevoerd, want ieder kent andere belangen. Bij een natuurbeheerder of een waterleidingbedrijf als PWN zouden bijvoorbeeld geen bestrijdingsmiddelen toegepast mogen worden op afgezette iepen. Dus de uitvoering moet op punten aangepast worden. Maar de basis van het beheer moet wel overal hetzelfde zijn!'

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-4977